ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄Γ- ΕΝΟΤΗΤΑ 1η

Γ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕ ΑΧΩΡΙΣΤΑ ΜΟΡΙΑ

Οι πρώτες μου γνώσεις για τα **αχώριστα μόρια**

- Ορισμένες λέξεις που δε στέκονται μόνες τους στο λόγο, αλλά χρησιμοποιούνται για την παραγωγή λέξεων, ονομάζονται **αχώριστα μόρια.**

Μαθαίνω για τα αχώριστα μόρια

Τα αχώριστα μόρια

Τα κυριότερα Λόγια

αρχι-, αμφι-, δια-, δι-, διχο-, δυσ-, εισ-,εκ-, εξ-, εκ-, εξ-, εν-, εμ-,εγ-, ερ-, ελ-, επι-,επ-, εφ-, ημι-, περι-, συν-, υπο-

Λαϊκά

α-, αν-, ανα-, ξε-

Λόγια αχώριστα μόρια: προέρχονται από τα αρχαία ελληνικά

Λαϊκά αχώριστα μόρια: προέρχονται από τα νέα ελληνικά

1. ΛΟΓΙΑ ΑΧΩΡΙΣΤΑ ΜΟΡΙΑ

αρχι-	αρχίατρος ,αρχικατάσκοπος.
αμφι-	αμφίδρομος ,αμφίδρομος
δια- (δι-)	διαπερνώ, διαφέρω.
διχο-	διχοτόμος.
δυσ-	δύσμορφος, δύστυχος.
εισ-	εισάγω, εισβάλλω.
εκ- εξ-	εκτόξευση, έξοδος ,εξατμίζω, εκλαϊκεύω.
εν- (εμ-, εγ-, ερ-, ελ-)	έναστρος, εναγώνιος, έμπειρος, έμμισθος, έμπρακτος.
επι- (επ-, εφ-)	επίλογος, επίγονος, εφήμερος.
ημι-	ημισφαίριο, ημικύκλιο.
περι-	περιποιούμαι, περισώζω.
συν-	σύνδεση, σύναψη, συμμαζεύω
υπο-	υποδηλώνω, υποκινώ.

2. ΛΑΪΚΑ ΑΧΩΡΙΣΤΑ ΜΟΡΙΑ

α-	άκακος, άγνωστος
αν-,	ανελευθερία, ανευθυνότητα
ανα-	αναβροχιά
ξε-	ξεκουφαίνω, ξετρελαίνω.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να βρείτε στο κείμενο τις σύνθετες λέξεις με <u>αχώριστα</u> μόρια και να τις γράψετε στον πίνακα

Εκείνη τη νύχτα άρχισαν οι δυνατοί βοριάδες που σηκώνουν κεραμίδια. Όλος ο σταθμός ήταν σε επιφυλακή. Όταν αρχίζει η εποχή της ξηρασίας και φυσάνε οι αέρηδες, υπάρχει κίνδυνος πυρκαγιάς στο δάσος. Τα φυλάκια είχαν διπλές βάρδιες μέρα νύχτα και πρόσεχαν μήπως φανεί καπνός στην περιοχή του Εθνικού Δρυμού.

Ο δυνατός αγέρας δεν τρόμαξε τη μικρή ομάδα των παιδιών που είχε ετοιμαστεί για μια μεγάλη εκδρομή. Ο Μαρίνος, ο Νικόλας, η Δέσποινα και η Κασσάνδρα είχαν αποφασίσει να εξερευνήσουν το Φαράγγι του Διαβόλου, μια απ' τις πιο δύσκολες περιοχές του δάσους.

επιφυλακή

2. Να γράψετε τα <u>αχώριστα</u> μόρια που υπάρχουν στις παρακάτω λέξεις

Λέξη	Αχώριστο μόριο
συνενώνω	συν
αμφιβάλλω	
επίγειος	
υποχωρώ	
ξεσκεπάζω	
αθέμιτος	
αναίμακτος	
εισάγω	
υφιστάμενος	
ανυπόφορος	
δυστυχώς	
περιζήτητος	
διχόνοια	
ξεκούραστος	

3. Να αντιστοιχίσετε τις σύνθετες λέξεις (με αχώριστα μόρια) με τις αντώνυμές τους (αντίθετες)

συνενώνω	•	•	ευτυχής
αμφιβάλλω	•	•	αζήτητος
επίγειος	•	•	υποφερτός
υποχωρώ	•	•	προϊστάμενος
ξεσκεπάζω	•	•	εισάγω
αθέμιτος	•	•	χωρίζω
αναίμακτος	•	•	προχωρώ
εισάγω	•	•	είμαι σίγουρος
υφιστάμενος	•	•	αιματηρός
ανυπόφορος	•	•	ομόνοια
δυστυχής	•	•	θεμιτός
περιζήτητος	•	•	κουρασμένος
διχόνοια	•	•	υπόγειος
ξεκούραστος	•	•	σκεπάζω